3-1441/2021
2-21073198-12-3-18052021-1

**H O T Ă R Â R E**
În numele Legii

Republica Moldova
mun.Chișinău 21 decembrie 2023

Judecătoria Chişinău (sediul Râșcani) constituită din:
Preşedintele şedinţei, judecător specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ Tatiana Avasiloaie
Grefier Victoria Onica

a examinat în şedinţă publică acțiunea în contencios administrativ depusă de Moroi Nicolae împotriva Procuraturii mun.Chișinău, Procuratura Generală a RM, terți Popenco Adrian, Bivol Gheorghe cu privire la anularea răspunsului nr.25-r/21-862 din 29.01.2021, obligarea pârâtului să prezinte scuze oficiale în formă scrisă lui Nicolae Moroi pentru supunerea neîntemeiată urmăririi penale, obligarea Procuraturii Generale să inițieze controale de serviciu în vederea stabilirii faptelor ce constituie abateri disciplinare în privința procurorilor pentru nerespectarea prevederilor legale referitoare la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale procuraturii.

*În ședința de judecată s-a prezentat reprezentantul reclamantului, avocatul Moraru Sergiu.*

**a constatat:**

***Pretențiile reclamantului.***

La 18 mai 2021, Moroi Nicolae a depus cerere de chemare în judecată împotriva Procuraturii mun.Chișinău, Procuratura Generală a RM, terți Popenco Adrian, Bivol Gheorghe cu privire la anularea răspunsului nr.25-r/21-862 din 29.01.2021, obligarea pârâtului să prezinte scuze oficiale în formă scrisă lui Nicolae Moroi pentru supunerea neîntemeiată urmăririi penale, obligarea Procuraturii Generale să inițieze controale de serviciu în vederea stabilirii faptelor ce constituie abateri disciplinare în privința procurorilor pentru nerespectarea prevederilor legale referitoare la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale procuraturii.

În motivarea acesteia a indicat că la 28.12.2020 în adresa Procuraturii Generale a fost depusă cererea formulată în interesele lui Moroi Nicolae cu privire la prezentarea scuzelor în formă scrisă privind urmărirea penală neîntemeiată a lui Moroi Nicolae, în conformitate cu Legea nr. 1545 din 25.02.1998 Privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești.

La 12.02.2021, în adresa Procuraturii Generale a fost depusă o altă cerere în interesele lui Moroi Nicolae, deoarece nu a primit răspuns la cererea inițială.

La 23.02.2021 prin scrisoare nr.25-r/21-1635 din 17.02.2021, semnată de adjunctul procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău, Popenco Adrian, a fost informat despre emiterea unei scrisori de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Bivol Gheorgh,e nr. 25-r/21-862 din 29.01.2021. În scrisoarea procurorului Popenco Adrian este menționat că se anexează copia scrisorii procurorul în Procuratura mun. Chișinău Bivol Gheorghe nr.25-r/21-862 din 29.01.2021, însă, în realitate nu a fost anexat nimic.

La 10.03.2021 în adresa Procuraturii Generale a fost depusă cererea prealabilă în interesele lui Moroi Nicolae pentru verificarea legalității acțiunilor procurorului, adjunct al procurorului-şef al Procuraturii mun.Chișinău, Popenco Adrian, şi a procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Principal, Gheorghe Bivol, care urma să prezinte scuze publice.

Prin răspunsul nr. 25-01-r/21-3496 al procurorului, şef al Procuraturii mun. Chişinău O. Afanasii, se constată lipsa motivelor pentru intervenirea procurorului ierarhic superior cu acte de reacționare în privința procurorilor nominalizați.

Răspunsul procurorului în Procuratura mun. Chişinău, Bivol Gheorghe, nr.25-r/21-862 din 29.01.2021 este ilegal, iar procedura prealabilă nu a soluționat alegațiile invocate, fapt ce a impus adresarea în instanța de judecată în contencios administrativ, în vederea obligării emiterii unui act administrativ individual din următoarele considerente:

La 25.11.2020 de procurorul în Procuratura municipiului Chişinău, oficiul Principal, Gheorghe Bivol, a fost emisă ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui Moroi Nicolae, în cauza penală nr. *****, pe marginea infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (1) din Codul penal, deoarece acțiunile nu întrunesc elementele infracțiunii.

Conform art. 12 alin. (2) lit. a) şi alin. (4) din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, scuzele oficiale ale procurorului se aduc în cazul scoaterii integrale a persoanei de sub urmărire penală în termen de 15 zile de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.

Potrivit alin. (3) din aceeași lege, procurorul prezintă scuzele oficiale, în formă scrisă, victimei acțiunilor ilicite sau rudelor apropiate ale acesteia. La solicitarea victimei, scuzele oficiale se difuzează prin aceleași mijloace de informare în masă prin care a fost difuzată informația despre învinuirea persoanei.

Moroi Nicolae este victima acțiunilor ilicite ale procurorilor, deoarece la pornirea urmăririi penale în cauza nr. *****, a lipsit orice indiciu de bănuială rezonabilă că a fost săvârșită infracțiunea de păstrarea muniților pentru armă cu țeavă lisă (armă de vânătoare).

În acest sens, menționează că reclamantul este deținător de armă lungă cu țeavă lisă de calibru 12 mm în baza permiselor de armă pentru deținere nr. A80037196 din 15.03.2019 şi nr. A80037196 din 15.03.2019.

La fel, urmărirea penală în cauza nr. 2020920026 a fost pornită ilegal, contrar prevederilor art. 290 alin. (1) din Codul penal, care prevede sintagma „cu excepția armei de vânătoare cu țeavă lisă", ceea ce exclude urmărirea penală în cazul păstrării muniților pentru aceste arme.

Conform pct. 14 al Hotărârii nr. 31 din 09.11.1998 a Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre purtarea (portul), păstrarea (deținerea), transportarea, fabricarea, comercializarea ilegală, sustragerea armelor de foc, a muniților sau a substanțelor explozive, păstrarea neglijentă a armelor de foc şi a muniților" se menționează: „Nu constituie infracțiune păstrarea (deținerea), purtarea (portul) armei de foc din circuitul civil - arma de vânătoare cu țeava lisă şi muniții le la ea (praful de pașcă, alicele, ghiulelele) fără autorizație specială, dacă acestea nu au fost recunoscute refabricate pentru a fi folosite drept arme de foc în alt scop decât vânătoarea de păsări şi fiare (tăierea şi micșorarea volumului țevii, micșorarea patului, adică micșorarea esențială a dimensiunilor armei de vânătoare cu scopul de a o putea purta şi utiliza tainic)".

În asemenea circumstanțe, consideră că Procuratura în exercitarea dreptului discreționar atribuit, a dat dovadă de lipsa bunei-credințe, nerespectând scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul, fapt ce a generat încălcarea dreptului la scuze oficiale prin activitatea administrativă.

De asemenea, prin ne întreprinderea acțiunilor de sancționare a persoanelor vinovate, se perpetuează activitatea administrativă defectuoasă a autorității publice.

În drept, conform art. 206 alin.(l) lit. a) şi b) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual

(acțiune în contestare) şi pentru obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare).

Menționează că Procuratura reprezintă o autoritate publică în sensul corespunderii criteriilor stabilite de prevederile art. 7 din Codul administrativ.

Potrivit art. 21 din Codul administrativ autoritățile publice şi instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea şi alte acte normative.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă şi procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile şi să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

La emiterea actelor administrative autoritatea public urmează să se conducă de principiile prevăzute de art. 28-31 din Codul administrativ, în caz contrar, acestea sunt ilegale.

Potrivit art. 137 alin. (1) din Codul administrativ, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite şi cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

În baza art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Astfel, solicită reclamantul admiterea acțiunii, anularea actului administrativ contestat, obligarea procuraturii să prezinte scuze publice și să inițieze procedura disciplinară în privința persoanelor menționate.

***Obiecțiile pârâtului.***

La 28.06.2021, Procuratura Generală a depus referință pe marginea cererii de chemare în judecată depuse de către Moroi Nicolae, solicitând respingerea cererii ca fiind inadmisibilă.

În motivarea acesteia a indicat că răspunsul al solicitarea de a prezenta scuze oficiale nu reprezintă un act administrativ, iar Codul administrativ nu se aplică raporturilor juridice ale autorităților care acționează în baza Codului contravențional sau Codului penal.

La 13.07.2021, referință a depus și terțul Bivol Gheorghe, solicitând respingerea integrală a cererii de chemare în judecată.

***Constatările instanței de judecată, legislația pertinentă și concluziile instanței de judecată.***

Materialele cauzei atestă că, prin ordonanța din 25.11.2020, procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Principal, Gheorghe Bivol, a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Moroi Nicolae, în cauza penală nr. *****, pe marginea infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (1) din Codul penal, deoarece acțiunile nu întrunesc elementele infracțiunii (f.d. 63).

Prin cererile din 28.12.2020 și 12.02.2021, reclamantul a solicitat procuraturii prezentarea scuzelor în formă scrisă, în modalitatea prevăzută de Legea nr. 1545.

Drept urmare, având în vedere că procuratura nu a dat curs solicitării, reclamantul a sesizat instanța de judecată cu prezenta acțiune în realizare.

***Referitor la admisibilitatea acțiunii.***

În sensul art.20 și art.189 alin.(1) Cod administrativ, orice persoană poate înainta o acțiune în contencios administrativ, dacă revendică încălcarea prin activitatea administrativă a unei autorități publice a unui drept legitim sau a unei libertăți stabilită prin lege. Cu privire la acțiunea în contencios administrativ decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform Codului administrativ.

Conform art. 14 alin. (1) – (3) din Codul administrativ, actul real este activitatea administrativă de drept public care nu are drept scop o reglementare concretă sau abstractă, ci un rezultat real. Sînt acte reale, în special, informațiile, avertizările sau recomandările autorităților

publice și acțiunile întreprinse de acestea. În măsura în care prevederile prezentului cod nu conțin reglementări imperative, în privința actelor reale se aplică corespunzător dispozițiile referitoare la actele administrative individuale, dacă acest lucru nu este exclus în baza diferențelor dintre actul administrativ individual și actul real.

Prin urmare, refuzul autorității publice (procuratura) de a realiza o acțiune (prezentarea scuzelor) reprezintă un act real în sensul art. 14 din Codul administrativ, circumstanță care determină aplicabilitatea dispozițiilor legale referitoare la actele administrative.

Instanța de judecată reține că, admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ este condiționată *inter alia* de revendicarea de către reclamant a încălcării unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice.

Instanța menționează că la art. 17 se dă noțiunea *dreptului vătămat*, **în sens material**, iar noțiunea „*revendică încălcarea*" din dispozițiile normelor art. 189 și art. 207 alin.(1) lit. e) Cod administrativ, relevă un **aspect procesual** și se referă la dreptul reclamantului de a înainta acțiunea în contencios administrativ.

Reclamantul are dreptul la înaintarea acțiunii în contencios administrativ ori de câte ori se deduce la o examinare *în prima facie* - circumstanțele din cererea sa, acte, dosar administrativ etc. – *probabilitatea (posibilitatea)* lezării unui drept al său prin actul administrativ individual contestat.

*Probabilitatea* că dreptul subiectiv *ar putea* fi vătămat ***este prezumată*** de fiecare dată când o persoană *este destinatar* (art. 11 alin. (2) enunțul 1) al actului administrativ individual defavorabil sau *este terț*.

Reclamantul Moroi Nicolae este **destinatarul** refuzului de a întreprinde o acțiune concretă.

Noțiunea „*revendică încălcarea*" nu echivalează cu noțiunea „*vătămarea dreptului*". „*Revendicarea încălcării*" justifică dreptul reclamantului în sens procesual de a înainta acțiunea în contencios administrativ, iar „*vătămarea dreptului*" se dovedește prin probațiune, fiind o problemă de fond. Astfel, *constatarea vătămării dreptului* de fiecare dată ***trebuie să fie un element de fond***, altfel, acțiunea trebuie examinată în fond de către instanța competentă pentru a nu îngrădi accesul la justiție (art. 6 CEDO, 20 Constituția RM, art. 39 CA).

În temeiul art.191 alin.(1) Cod administrativ, controlul de legalitate a actelor administrative ale Procuraturii este de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, or aceste acte nu se regăsesc în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art. 191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ este înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Materialele cauzei atestă, că reclamantul a depus cerere prealabilă la data de 02.02.2021, însă aceasta nu a fost satisfăcută (răspunsul nr. 25-r-r/21-1635 din 17.02.2021, f.d. 13). Astfel, procedura prealabilă a fost respectată.

Acțiunea înaintată de către reclamant reprezintă o acțiune în realizare în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. c) Codul administrativ. Or, elementul central al obiectului acțiunii în contestare constă în impunerea la acțiunea.

În sensul enunțat, art. 209 alin. (2) din Codul administrativ prevede că, dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă. Având în vedere că în răspunsul la cererea prealabilă nu a fost indicată calea de atac, instanța constată că reclamantul a respectat termenul pentru depunerea acțiunii.

Instanța de judecată a constatat că motive de inadmisibilitate în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ în privința acțiunii de contencios administrativ înaintată de Moroi Nicolae nu se regăsesc, prin urmare, acțiunea este admisibilă.

*Referitor la admisibilitatea pretențiilor cu privire la obligarea Procuraturii Generale să inițieze controale de serviciu în vederea stabilirii faptelor ce constituie abateri disciplinare în privința procurorilor pentru nerespectarea prevederilor legale referitoare la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale procuraturii.*

Instanța a constatat că reclamantul nu contestă nici un act administrativ prin care Procuratura Generală ar fi refuzat inițierea controalelor, din care considerente instanța consideră aceste pretenții inadmisibile.

***Referitor la temeinicia acțiunii.***

Deși Procuratura în referință a obiectat asupra aplicabilității normelor dreptului administrativ în prezenta speță, instanța de judecată reține următoarele:

Conform art. 2 alin. (3) lit. b) din Codul administrativ, prevederile prezentului cod nu se aplică raporturilor juridice ale autorităților publice care acționează în baza Codului contravențional sau Codului penal.

Instanța de judecată reține că în prezenta speță, solicitările reclamantului formulate în adresa Procuraturii depășesc dimensiunea procesual-penală, fiind raporturi de drept administrativ. În acest sens, relevante sunt următoarele: Procuratura din perspectiva art. 7 din Codul administrativ este o autoritate care acționează în regim de putere publică; Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, pune în sarcina procuraturii anumite acțiuni, care excedează domeniul procesului penal.

Conform art. 1 din Legea nr. 1545/1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

Trebuie avut în vedere faptul că Legea menționată stabilește expres circumstanțele care determină obligația statului de a repara prejudiciu, momentul în care apare dreptul respectiv, modalitatea, precum și autoritatea obligată să repare acest prejudiciu.

Având în vedere circumstanțele speței, instanța reține că în conformitate cu art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Astfel, instanța de judecată va examina dacă solicitările reclamantului întrunesc condițiile stabilite de lege: 1. Scoaterea persoanei de sub urmărire penală; 2. Existența temeiurilor de reabilitare.

Instanța de judecată reține că prin ordonanța din 15.08.2020, a fost pornită urmărirea penală (f.d. 51), la dat/a de18.11.2020 Moroi Nicolae a fost audiat în calitate de bănuit (f.d. 107), iar prin ordonanța din 25.11.2020 Moroi Nicolae a fost scos de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d. 66).

Conform art. 284 alin. (1) din Codul de procedură penală, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare şi finalizare în privinţa persoanei a oricăror acţiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

Potrivit art. 23 alin. (3) din Codul de procedură penală, persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are

dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Având în vedere normele menționate, instanța de judecată constată existența circumstanțelor care justifică dreptul reclamantului la repararea prejudiciului prevăzut la art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998.

La fel, instanța de judecată reține că Legea nr. 1545/1998 prevede diferite modalități de repararea a prejudiciului moral, una din acestea fiind prezentarea scuzelor scrise.

Potrivit art. 12 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1545/1998, procurorul care a condus sau a exercitat urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior aduce scuze oficiale în numele statului persoanei care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale. Scuzele oficiale ale procurorului se aduc în cazul scoaterii integrale a persoanei de sub urmărire penală.

Prin cererile adresate Procuraturii, reclamantul a solicitat prezentarea scuzelor scrise urmare a acțiunilor organului de urmărire penală, solicitări care au fost respinse de către Procuratură.

Având în vedere că s-a constatat cu certitudine existența dreptului prevăzut la art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998, în sensul art. 12 din Lege, Procuratura urma să s conformeze cadrului legal existent și să prezinte scuzele, norma menționată fiind una imperativă.

Astfel, instanța de judecată constată că Procuratura nu a executat o obligație instituită de lege și drept urmare, neîntemeiat a refuzat în satisfacerea cererilor reclamantului, răspunsul nr.25-r/21-862 din 29.01.2021 fiind unul ilegal.

Totodată, pretențiile reclamantului privind cu privire la obligarea Procuraturii Generale să inițieze controale de serviciu în vederea stabilirii faptelor ce constituie abateri disciplinare în privința procurorilor pentru nerespectarea prevederilor legale referitoare la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale procuraturii, urmează a fi declarate ca fiind inadmisibile, or acestea excedează limitele acțiunii în obligare și respectiv, competențele instanței de judecată, procedura de tragere la răspundere a procurorilor precum și autoritățile competente în demararea acestora fiind stabilite în Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură.

Reieșind din cele expuse mai sus, acțiunea în contencios administrativ depusă de Moroi Nicolae împotriva Procuraturii mun.Chișinău, Procuratura Generală a RM, terți Popenco Adrian, Bivol Gheorghe cu privire la anularea răspunsului nr.25-r/21-862 din 29.01.2021, obligarea pârâtului să prezinte scuze oficiale în formă scrisă lui Nicolae Moroi pentru supunerea neîntemeiată urmăririi penale, urmează a fi a admisă.

În conformitate cu art.195, art.224 alin.(1) lit.c) Cod administrativ, art.art. 238 – 241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată

**h o t ă r ă ş t e**

Admite parțial acțiunea în contencios administrativ înaintată de Moroi Nicolae.

Obligă Procuratura mun.Chișinău să prezinte lui Moroi Nicolae, scuzele oficiale în numele statului, în formă scrisă, pentru supunerea neîntemeiată urmăririi penale în cauza penală nr.***** în baza art.290 alin.(1) din Codul penal. Scuzele oficiale în numele statului, în formă scrisă, urmează să fie prezentate lui Moroi Nicolae de către procurorul care a condus sau a exercitat urmărirea penală, sau de către procurorul ierarhic superior.

Pretențiile lui Moroi Nicolae împotriva Procuraturii Generale a RM cu privire la obligarea Procuraturii Generale să inițieze controale de serviciu în vederea stabilirii faptelor ce constituie abateri disciplinare în privința procurorilor pentru nerespectarea prevederilor legale referitoare la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale procuraturii, se declară inadmisibile în temeiul art.207 alin.(1) Cod administrativ.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chişinău. Apelul se depune la Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) în termen de 30 (treizeci) zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii. Motivarea apelului se prezintă la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 (treizeci) zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani).

**Preşedintele şedinţei,**
**Judecătorul** **Avasiloaie Tatiana**